

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO

Kotnikova 5, 1000 Ljubljana

T: 01 400 36 00, 01 400 33 11

F: 01 433 10 31

E: gp.mgrt@gov.si

www.mgrt.gov.si

Številka: 631-40/2012/85

Ljubljana, 21. 5. 2015

EVA

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE

Gp.gs@gov.si

ZADEVA: Sodelovanje Republike Slovenije kot članice Evropske vesoljske agencije – predlog za obravnavo

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi šestega odstavka 21. člena Zakona o Vladi RS (Uradni list RS, št. 24/05 - uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10-ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13-ZDU-1G in 65/14) in prvega odstavka 3. člena Uredbe o sodelovanju, obveščanju in usklajevanju na področju zunanjih zadev in mednarodnih odnosov (Uradni list RS, št. 112/05) je Vlada Republike Slovenije na svoji redni seji dne sprejela naslednje sklepe:

1. Vlada Republike Slovenije je sprejela izhodišča za sodelovanje Republike Slovenije v Evropski vesoljski agenciji kot članice Evropske vesoljske agencije.
2. Vlada Republike Slovenije pooblašča Zdravka Počivalška, ministra Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo, da v imenu Republike Slovenije poda pisno prošnjo za pristop Republike Slovenije kot članice Evropske vesoljske agencije.

Mag. Darko Krašovec
generalni sekretar

Priloga:

- obrazložitev

Prejemniki:

- Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo,
- Ministrstvo za okolje in prostor,
- Ministrstvo za infrastrukturo,
- Ministrstvo za zunanje zadeve,
- Ministrstvo za finance,
- Generalni sekretariat Vlade Republike Slovenije.

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:

/

3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:

- dr. Sabina Koleša, generalna direktorica Direktorata za podjetništvo, konkurenčnost in tehnologijo, MGRT,
- dr. Erika Glasenčnik, DPKT, MGRT.

3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:

/

4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:

/

5. Kratek povzetek gradiva:

Slovenija je 22. januarja 2010 podpisala petletni Sporazum evropske sodelujoče države med Republiko Slovenijo in Evropsko vesoljsko agencijo (ESA) (v nadaljevanju Sporazum). Osnovni namen statusa sodelujoče države je na čim bolj učinkovit način pripraviti državo članico Evropske unije na polnopravno članstvo in ji omogočiti, da ob tem na ustrezen način zgradi lastne raziskovalno razvojne in industrijske kapacitete za kompetitivno sodelovanje pri skupnih vesoljskih projektih.

Status Evropske sodelujoče države (ECS) je povezan s sodelovanjem v posebnem Programu za evropske sodelujoče države (Programme for European Cooperating States - PECS). PECS za Republiko Slovenijo je bil podpisan 30. 11. 2010 za obdobje petih let. Sodelovanje v programu PECS predstavlja obvezne dejavnosti, v katerih sodelujejo izključno le države s statusom Evropska sodelujoča država (PECS država ima zaradi statusa zgolj Evropske sodelujoče države zelo omejene možnosti sodelovanja v večini programov Evropske vesoljske agencije).

Slovenija je v skladu s PECS že poravnala vse obveznosti po veljavnem sporazumu (skupaj 6.358.000 EUR), zato za leto 2015 Sloveniji ni potrebno prispevati finančnega prispevka.

Sloveniji poteče status Evropske sodelujoče države pet let po podpisu PECS programa, to je **29. 11. 2015**. V skladu z določili Sporazuma se mora država podpisnica Sporazuma **eno leto pred iztekom veljavnosti opredeliti o nadaljnjem sodelovanju** z Evropsko vesoljsko agencijo. Slovenija bi v primeru pozitivne odločitve Vlade RS zaprosila za podelitev pravnega položaja države članice Evropske vesoljske agencije, to je t.i. »polnopravno članstvo«.

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo je pozvalo tudi ostala ministrstva, da se opredelijo do nadaljnjega sodelovanja v Evropski vesoljski agenciji. Pozitivni odziv za nadaljnje sodelovanje oziroma pridobitev statusa članice Evropske vesoljske agencije so poslali: Ministrstvo za zunanje zadeve, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Ministrstvo za okolje in prostor, Ministrstvo za infrastrukturo in Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Interes za nadaljnje sodelovanje Slovenije kot polnopravne članice Evropske vesoljske agencije je izrazilo tudi gospodarstvo, saj polnopravno članstvo pomeni za gospodarstvo dolgoročne neposredne pozitivne učinke, ki se bodo odražali tako v številu novih delovnih mest kot tudi v dvigu dodane vrednosti v podjetjih.

Vlada Republike Slovenije se je na 37. redni seji dne 21. maja 2015 seznanila, da Republiki Sloveniji poteče članstvo v Evropski vesoljski agenciji z 29.11.2015.

Glede na pozitivne odzive ministrstev predlagamo, da sredstva za plačilo članarine zagotovijo tudi ostala ministrstva, ki koristijo določene storitve, ki jih nudijo sistemi in tehnologije razvite v okviru ESA, oziroma so povezane s oblikovanjem vesoljske politike in sicer:

- Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo: 500.000 EUR (za spodbujanje raziskovalno razvojnih projektov podjetij),
- Ministrstvo za zunanje zadeve: 500.000 EUR (sodelovanje pri oblikovanju evropske vesoljske politike),
- Ministrstvo za okolje in prostor: 500.000 EUR (spremljanje dogajanja na površju zemlje in zagotavljanje varnosti, na primer dostopnost do posnetkov zemlje, sodelovanje v programih Copernicus, Galileo),
- Ministrstvo za infrastrukturo: 500.000 EUR (sodelovanje v programih Copernicus, navigacijskemu sistemu Galileo).

Vlada Republike Slovenije bi morala potrdi odločitev glede polnopravnega članstva Republike Slovenije in določi vir financiranja.

Vesoljski sistemi in vesoljske tehnologije predstavljajo tehnologije z visoko dodano vrednostjo in so ključni del našega vsakodnevnega življenja; v ta okvir so vključene storitve od telekomunikacij do televizije, od napovedovanja vremena do globalnih finančnih sistemov. Ti sistemi in tehnologije so v osnovnem delovanju odvisni od vesolja. Ker se ta področja nanašajo tudi na pristojnosti drugih ministrstev, bi v primeru morebitnega nadaljevanja članstva Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo predlagalo ustanovitev Sveta Republike Slovenije za vesoljsko politiko in ustanovitev Službe Republike Slovenije za vesolje in vesoljske tehnologije.

Svet Republike Slovenije za vesoljsko politiko bi sestavljali predstavniki: kabineta predsednika Vlade

Republike Slovenije, Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo, Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, Ministrstva za okolje in prostor, Ministrstva za infrastrukturo, Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in Ministrstva za zunanje zadeve, predstavniki Agencije Republike Slovenije za okolje in Urad Vlade Republike Slovenije za varovanje tajnih podatkov, predstavniki gospodarske zbornice in predstavniki gospodarstva. Vsa resorna ministrstva in ostali člani predlaganega sveta bi zagotovili udeležbo državnega sekretarja in/ali njegovega namestnika. Omenjeni svet bi deloval v okviru resornega ministrstva. Sredstva udeležbe bi krili udeleženci iz njihovih proračunov. Ostali stroški bi se krili iz materialnih stroškov resornega ministrstva.

Po zgledu evropskih držav, ki so že članice Evropske vesoljske agencije, bi se na Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo ustanovila Služba Republike Slovenije za vesolje in vesoljske tehnologije kot notranja organizacijska enota. V okviru Službe Republike Slovenije za vesolje in vesoljske tehnologije naj bi se zagotovili človeški in finančni viri za izvajanje strokovno-administrativnih nalog v okviru članstva Evropske vesoljske agencije. Služba je predvidena v prostorih resornega ministrstva, delovanje omenjene službe bomo zapolnili v okviru obstoječih kadrov; po potrebi bi dodatno osebje aktivirali tudi preko tehnične pomoči. Za strokovno-administrativno opravljanje nalog naj bi se zagotovilo opravljanje del in nalog dveh zaposlenih znotraj Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo. Vodja Službe bi opravljal strokovno-operativne naloge, druga oseba pa bi opravljala operativne naloge v okviru sodelovanja med Evropsko vesoljsko agencijo in deležniki v Sloveniji. Ocena stroškov na letni ravni bi predstavljala strošek osebnih dohodkov, ostali stroški bi se krili iz materialnih stroškov resornega ministrstva (udeležba na mednarodnih sestankih, informativni dnevi o javnih naročilih Evropske vesoljske agencije, prevajanje dokumentov itd.).

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	DA
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	DA
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	DA
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	DA
e)	socialno področje	DA
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij 	DA

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) prihodkov državnega proračuna	0	+2.000.000	+2.000.000	+2.000.000
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
/	/	/	/	/
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki		Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1	
SKUPAJ		/	/	
OBRAZLOŽITEV:				
<p>I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu</p> <p>V letu 2015 Sloveniji ni potrebno prispevati finančnega prispevka, ker so vse obveznosti iz petletnega sporazuma PECS že poravnane.</p> <p>Za naslednja leta polnopravnega članstva Slovenije v Evropski vesoljski agenciji bi bilo potrebno v proračunu Republike Slovenije zagotoviti sredstva v višini 2.000.000 EUR letno. Vlada Republike Slovenije bi morala od leta 2016 dalje iz proračuna Republike Slovenije zagotoviti dodatna sredstva za navedeno članstvo. Sredstva prispevajo naslednja ministrstva:</p> <p>Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo: 500.000 EUR Ministrstvo za zunanje zadeve: 500.000 EUR Ministrstvo za okolje in prostor: 500.000 EUR Ministrstvo za infrastrukturo: 500.000 EUR</p> <p>Predlagana ministrstva se s predlogom razdelitve niso strinjala. Vlada Republike Slovenije bi morala potrditi odločitev glede polnopravnega članstva Republike Slovenije in določi vir financiranja.</p> <p>Več kot 90% vplačanega finančnega prispevka se bo vrnilo v Slovenijo v obliki projektov, ki jih bodo dobila slovenska visoko tehnološka podjetja.</p>				
7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:				
8. Predstavitev sodelovanja javnosti:				
Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:			NE	
Ni potrebe za predhodno obveščanje javnosti, saj za sodelovanje v Evropski vesoljski agenciji zadostuje neposredna odločitev vlade.				
9. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:			NE	
10. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:			NE	
Zdravko Počivalšek, minister				

OBRAZLOŽITEV

Evropska vesoljska agencija - ESA je svetovno priznana medvladna organizacija, ki je nastala v sedemdesetih letih. Zaradi naraščajočega pomena, ki ga ima vesolje pri krepitvi politične in gospodarske vloge Evrope in podpori evropskim politikam, se je sodelovanje med Evropsko vesoljsko agencijo in Evropsko komisijo v zadnjih letih zelo okrepilo. Skupna cilja Evropske komisije in Evropske vesoljske agencije sta dva: krepitev Evrope in skrb za koristi državljanov. Evropska unija in Evropska vesoljska agencija sta vseskozi povezani z močnim vzajemnim odnosom, ki se vztrajno krepi. Obema organizacijama je skupna Evropska strategija za vesolje (European Strategy for Space), skupaj sta oblikovali tudi Evropsko vesoljsko politiko (European Space Policy) in operacionalizacijo programa GALILEO in Copernicus (GMES) za globalno nadziranje okolja in zagotovitev varnosti Evropske unije.

Evropska vesoljska agencija vključuje 20 držav članic (gl. sliko 1); od tega 18 držav članic Evropske unije, ter Norveško, Švico in Kanado. V prihodnjem letu se jim bosta pridružili še Bolgarija in Hrvaška.

Slika 1: Članice ESA.

Vlada Republike Slovenije je s sklepom št. 51002-33/2009/3 z dne 23. 7. 2009 sprejela pobudo za sklenitev Sporazuma evropske sodelujoče države med Evropsko vesoljsko agencijo in Republiko Slovenijo (v nadaljevanju: Sporazum). Z navedenim sklepom je Vlada Republike Slovenije pooblastila ministra za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo za podpis usklajenega besedila Sporazuma. Sporazum je bil podpisan v angleškem jeziku, v Noordwijku (Nizozemska) dne **22. januarja 2010**. Sporazum je bil ratificiran 13. 5. 2010.

Slovenija je s podpisom tega sporazuma dobila status **Evropske sodelujoče države v okviru Evropske vesoljske agencije**. Osnovni namen takšnega statusa je, da se na čim bolj učinkovit način pripravi državo na polnopravno članstvo ter da se ji tako omogoči, da na ustrezen način zgradi lastne raziskovalno razvojne in industrijske kapacitete za kompetitivno sodelovanje pri skupnih vesoljskih projektih. Status sodelujoče države je povezan s sodelovanjem v posebnem petletnem **Programu za evropske sodelujoče države** (Programme for European Cooperating States - PECS), ki ga je Slovenija podpisala **30. novembra 2010**.

PECS za Republiko Slovenijo je bil podpisan za obdobje petih let. Program PECS predstavlja obvezno dejavnost, v kateri lahko sodelujejo izključno le evropske sodelujoče države (ECS), vendar pa je sodelovanje v programu PECS ločeno od sodelovanja sodelujoče države na drugih programih Evropske vesoljske agencije (*sodelujoča PECS država ima zelo omejene možnosti sodelovanja v večini programov Evropske vesoljske agencije*).

V okviru PECS je sodelujoči državi omogočen dostop samo do manjšega dela programov Evropske vesoljske agencije in aktivnosti (sodelovanje je omejeno na področje znanosti in samo delno na programe, na katerih lahko sodelujejo podjetja), in še to po predhodnem priporočilu relevantnih

delovnih teles, ki so podrejena Svetu Evropske vesoljske agencije (ESA Council). To pomeni, da imajo prednost za vključitev v projekte polnopravne članice Evropske vesoljske agencije in to tudi v primeru, da ima nečlanica boljši projekt.

Skupni cilj PECS je povezati Slovenijo s programi in dejavnostmi Evropske vesoljske agencije ter Slovenijo kar najučinkoviteje pripraviti za pristop k statusu polnopravne članice Evropske vesoljske agencije. Cilji so:

- a) razvijati sodelovanje med znanstvenimi skupnostmi ter skupnostmi uporabnikov znanosti v Sloveniji in državah članicah Evropske vesoljske agencije;
- b) ustvarjati in krepiti ustrezno panožno/industrijsko strokovno znanje in izkušnje ter sposobnost Slovenije, da se po njenem pristopu omogoči pošteno in pravično sodelovanje industrije v prihodnjih programih Evropske vesoljske agencije;
- c) zagotoviti posredni dostop do programov in dejavnosti Evropske vesoljske agencije ter dostop do skupnih programov Evropske vesoljske agencije in Evropske unije, v skladu s pogoji veljavnih pravnih instrumentov;
- d) podpirati Slovenijo pri razumevanju organizacije Evropske vesoljske agencije in delovanja evropskih vesoljskih izdelkov, standardov in postopkov;
- e) zagotoviti skladnost vesoljskih dejavnosti držav članic in Slovenije, npr. z izogibanjem nepotrebnemu podvajanju.

PECS zajema štiri glavne skupine dejavnosti, opredeljene na naslednjih petih področjih:

- a) znanost o vesolju, zlasti vesoljska astronomija in astrofizika, raziskovanje sončnega sistema in sončno-zemeljska fizika;
- b) raziskave na področju opazovanja Zemlje in njihova uporaba, zlasti spremljanje stanja okolja, vremenslovje, aeronomija in geodezija;
- c) telekomunikacije, zlasti predstavitev storitev in satelitska navigacija;
- d) mikro gravitacijske raziskave, zlasti vesoljska biologija in medicina ter predelovanje snovi;
- e) zemeljska inženirska podpora in uporaba.

Dejavnosti, zajete v PECS, so:

- a) tehnologija in oprema v zvezi z izbirnimi programi Evropske vesoljske agencije, ki niso kritični za izvajanja agencijskih programov ("nekritična tehnologija");
- b) znanstveni projekti in/ali poskusi;
- c) uporaba podatkov;
- d) podpora malim in srednje velikim podjetjem.

Od države članice se v okviru PECS pričakuje minimalni prispevek 1 mio EUR na leto. Slovenija je do sedaj plačevala ta prispevek v višini do največ 1,34 mio EUR letno, skupno 6.358 mio EUR. Prispevek mora biti realiziran na način kot ga predvidevajo pravila in postopki Evropske vesoljske agencije. V okviru tega prispevka država članica prispeva tudi pri notranjih stroških Evropske vesoljske agencije. Večina sredstev se vrne v obliki projektov za podjetja, raziskovalne inštitucije in študente nazaj v Slovenijo. **Finančni prispevek Slovenije kot članice Evropske vesoljske agencije bi bil nekoliko višji in bi znašal okoli 2 mio EUR.**

Države, ki so polnopravne članice Evropske vesoljske agencije poleg letnega prispevka vplačujejo še dodatna neobvezna sredstva v različne programe Evropske vesoljske agencije (GMES, EO, ...). Skupni proračun Evropske vesoljske agencije je več kot **4 milijarde EUR**. Evropska Unija je največji vplačnik v Evropske vesoljske agencije, saj prispeva 900 mio EUR od skupno 4.282 mio EUR. To pomeni, da Slovenija, ki je članica Evropske unije, vsako leto skozi shemo proračuna EU nameni **dodatnih 2 mio EUR, katere bi lahko koristila, če bi imela status polnopravne članice Evropske vesoljske agencije**. Ker ima Slovenija sedaj status sodelujoče države Evropske vesoljske agencije, do teh sredstev ni upravičena. V spodnji tabeli so podatki o vplačanih finančnih prispevkih posameznih članic Evropske vesoljske agencije (vir: ESA).

Member state	ESA Convention	National Programme	Contr. (mill. €)	Contr. (%)	% gov. budget
 Austria ^[note 1]	30 December 1986	FFG	50.1	1.6%	0.034%
 Belgium ^[note 2]	3 October 1978	BELSPO	187.7	6.0%	0.103%
 Czech Republic ^[note 3]	12 November 2008	Ministry of Transport	13.7	0.4%	0.036%
 Denmark ^[note 2]	15 September 1977	DTU Space	25.7	0.8%	0.030%
 Finland ^[note 3]	1 January 1995	TEKES	19.5	0.6%	0.020%
 France ^[note 2]	30 October 1980	CNES	747.5	24.0%	0.074%
 Germany ^[note 2]	26 July 1977	DLR	772.7	24.8%	0.068%
 Greece ^[note 3]	9 March 2005	ISARS	15.1	0.5%	0.016%
 Ireland ^[note 1]	10 December 1980	EI	17.3	0.6%	0.031%
 Italy ^[note 2]	20 February 1978	ASI	400.0	12.9%	0.053%
 Luxembourg ^[note 3]	30 June 2005	Luxinnovation	15.0	0.5%	0.082%
 Netherlands ^[note 2]	6 February 1979	NSO	79.5	2.6%	0.029%
 Norway ^[note 1]	30 December 1986	NSC	56.3	1.8%	0.027%
 Poland ^[note 3]	19 November 2012	CBK PAN	28.9	0.9%	0.043%
 Portugal ^[note 3]	14 November 2000	FCT	16.1	0.5%	0.020%
 Romania ^[note 3]	22 December 2011	ROSA	16.0	0.5%	0.037%
 Spain ^[note 2]	7 February 1979	INTA	149.6	4.8%	0.038%
 Sweden ^[note 2]	6 April 1976	SNSB	75.0	2.4%	0.037%
 Switzerland ^[note 2]	19 November 1976	SSO	108.3	3.5%	0.068%
 United Kingdom ^[note 2]	28 March 1978	UKSA	300.0	9.6%	0.042%
Associate Members					
 Canada ^[note 4]	1 January 1979 ^[20]	CSA	15.5	0.5%	0.008%
Total Members and Associates			2,900.1	72.1%	
 European Union ^[note 5]	28 May 2004 ^[22]	ESP	911.1	21.3%	
ECS states	various	various	4.6	0.1%	
Other income	—	—	256.8	6.0%	
Total ESA			4,282.1	100.0%	

Vir: ESA.

Slovenija je v skladu s programom PECS poravnala tudi vse obveznosti po veljavnem sporazumu, zato za leto **2015 Sloveniji ni potrebno prispevati** finančnega prispevka. Dinamika izplačil je bila naslednja:

Leto	Finančni prispevek v EUR
2010	1.231.836
2011	1.237.995
2012	1.261.517
2013	1.299.362
2014	1.327.948
Skupaj	6.358.658

Do sedaj so bili objavljeni trije Javni pozivi za zbiranje predlogov projektov za dopolnitev Načrta za evropske sodelujoče države. Dva je objavilo Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo in sicer v letih 2010 in 2011, enega pa je v letu 2013 objavilo Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo.

Trenutno se financira 25 slovenskih projektov v skupni višini 5.113.231,00 EUR. Za financiranje notranjih stroškov si je Evropska vesoljska agencija zadržala 598.911 EUR (11,7%). Za projekte ostaja prostih še 646.515 EUR.

Multiplikativni faktorji polnopravnih članic so veliki v primerjavi z ostalimi industrijskimi panogami, predvsem zaradi dobro vodene vizije Evropske vesoljske agencije s prednostnim poudarkom na tehnologijah in storitvah, ki omogočajo posredne učinke (spill-over efekt). Spill-over efekt predstavlja za industrijo dodaten vir prihodkov, ki je posledica prenosa znanja pridobljenega preko sodelovanja v Evropski vesoljski agenciji še na ostala področja ter udejstvovanje na drugih mednarodnih trgih. Trenutni minimalni donos držav polnopravnih članic, ki so vključene v Evropsko vesoljsko agencijo, je tako **2-kratnik vplačane članarine** (za majhne države se dosega celo 7-kratnik vplačila, v povprečju za vse vključene države 3-kratnik vplačila).

OECD je v letu 2011 izvedel analizo »Return on investment« na področju vesoljskih tehnologij. Iz razvojnih aktivnosti za potrebe Evropske vesoljske agencije lahko podjetja razvijejo nove poslovne aktivnosti (proizvode in storitve, itn.). Nove poslovne aktivnosti predstavljajo glavni trajni vpliv, ki omogoča spill-over efekt in multiplikacijo prihodkov, ki jih potem podjetja tekom časa ponujajo na trgu. Ker gre v tem primeru za izrazito mednarodni trg, to ugodno vpliva tudi na izvozne rezultate podjetja.

Področje vesoljskih tehnologij je bilo prepoznano kot strateško področje za Slovenijo v obdobju 2014-2020. Znotraj Evropske unije se predvideva vzpostavitev *Strategije pametne specializacije*, katere poudarki bazirajo na razvoju na znanju temelječih produktov in storitev za nišne trge. Področje vesolja je dober primer nišnih trgov, saj povečanje konkurenčnosti gospodarstva zahteva diverzifikacijo obstoječih dejavnosti v področja in produkte z višjo dodano vrednostjo za nove rastoče trge ter hkrati večjo podjetniško dinamiko z vstopanjem novih podjetij in razvojem novih dejavnosti ter prihajajočih industrij.

V skladu z določili Sporazuma se mora država podpisnica sporazuma **eno leto pred iztekom veljavnosti opredeliti o nadaljnjem sodelovanju z Evropsko vesoljsko agencijo**. Sloveniji je poteklo četrletno obdobje **29. novembra 2014**; zato se mora Slovenija čim prej opredeliti o nadaljnjem sodelovanju z Evropsko vesoljsko agencijo.

Vlada Republike Slovenije se je na 37. redni seji dne 21. maja 2015 seznanila, da Republiki Sloveniji poteče članstvo v Evropski vesoljski agenciji z 29.11.2015.

Ministrstvo je predhodno pozvalo tudi ostala **ministrstva**, da se opredelijo do nadaljnjega sodelovanja v Evropski vesoljski agenciji. Pozitivni odzivi za »polnopravno članstvo« oziroma vsaj za podaljšanje obstoječega statusa sodelujoče države so poslali: Ministrstvo za zunanje zadeve, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Ministrstvo za okolje in prostor, Ministrstvo za infrastrukturo in Ministrstvo za gozdarstvo, kmetijstvo in prehrano. Ministrstvo za obrambo za sodelovanje ni zainteresirano. Pobude za nadgradnjo članstva v polnopravno članstvo v Evropski vesoljski agenciji je dalo tudi gospodarstvo. V prilogi so zbrani odzivi ministrstev.

Glede na pozitivne odzive ministrstev predlagamo, **da sredstva za plačilo članarine zagotovijo tudi ostala ministrstva**, ki koristijo določene storitve, ki jih nudijo sistemi in tehnologije razvite v okviru ESA, oziroma so povezane s oblikovanjem vesoljske politike in sicer:

- Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo: 500.000 EUR (za spodbujanje raziskovalno razvojnih projektov podjetij),
- Ministrstvo za zunanje zadeve: 500.000 EUR (za sodelovanje pri oblikovanju evropske vesoljske politike),
- Ministrstvo za okolje in prostor: 500.000 EUR (za spremljanje dogajanja na površju zemlje in zagotavljanje varnosti, na primer dostopnost do posnetkov zemlje, sodelovanje v programih Copernicus, Galileo),
- Ministrstvo za infrastrukturo: 500.000 EUR (za sodelovanje v programih Copernicus, navigacijskemu sistemu Galileo).

Predlagana ministrstva se s **predlogom razdelitve niso strinjala**. **Vlada Republike Slovenije bi morala potrditi odločitev glede polnopravnega članstva Republike Slovenije in določiti vir financiranja.**

Mnenje gospodarstva je nedvoumno (zbrano v gradivu "ESA polnopravno članstvo, vpliv na slovensko gospodarstvo"): članarina za ESA ni navadna članarina, ki omogoča samo sodelovanje države pri določenih projektih, ampak se glavnina članarine (80%-85%) povrne v obliki projektov domače industrije - kar pa je glede na trenutne razmere v Slovenskem gospodarstvu zelo pomembno:

- razvoj novih produktov slovenskih podjetij z visoko dodano vrednostjo,
- horizontalne in vertikalne povezave slovenskih podjetij s slovenskimi inštitucijami znanja,
- dodatna diverzifikacija prodajnih portfeljev slovenskih podjetij na področja vesoljske in z njo povezanih tehnoloških področij,
- nova delavna mesta na globalno konkurenčnih področjih slovenskega gospodarstva,
- povečanje raziskovalno-razvojnih projektov, ki imajo za cilj reševanje konkretnih tehničnih problemov konkretne agencije,
- znanstveni napredek: vzpodbujanje raziskovanja in razvoja na področjih, kjer so slovenska podjetja prisotna in kjer imajo trg (v nasprotju s tistim razvojem v Sloveniji, kjer trga ni pa se vseeno razvija samo da se razvija),
- povečanje uspešnosti slovenskih podjetij na trgu zaradi reference, ki jo predstavlja sodelovanje v ESA,
- uvajanje novih tehnologij, ki jih brez povezave z vesoljskimi tehnologijami sploh ne bi bilo, ali pa bi bila njihova uvedba veliko počasnejša,
- povečevanje kapitala države in gospodarskih subjektov, skozi pridobivanje posla in generiranje dobička pri poslovno uspešnejših podjetjih,
- rast gospodarstva skozi širitev na nov trg preko referenc zbranih na področju vesoljskih tehnologij,
- oplemenitenje izobraževalnega procesa z povezanostjo tem diplomskih, magistrskih in doktorskih nalog,
- jasnejši impulz vsem, ki se odločajo ali se usmeriti na področja tehnike (povečevanje populacije, ki ima afiniteto do tehnike),
- jasnejši impulz potencialnim dobaviteljem, da je tovrstno povpraševanje tudi pri slovenskih podjetjih, ki lahko konkurirajo tudi na tem področju,
- popularizacija področja vesoljskih tehnologij med osnovnošolsko in srednješolsko populacijo,
- povečanje učinkovitosti pri usmerjanju ljudi s tehnično afiniteto v posamezne subspecialnosti,
- zmanjšanje brezposelnosti visoko izobraženega tehnološkega kadra pri čemer bo ena izmed posledic tudi zmanjšanje izdatkov za nadomestilo za brezposelnost,
- povečevanje turistične dejavnosti skozi organizacijo dogodkov, konferenc, izobraževanj, ... v Sloveniji, saj bomo lahko gostitelji različnih srečanj,
- povečevanje in spodbujanje inovativnosti saj je ravno področje vesoljskih in drugih področjih tehnike in tehnologije tisto, kjer se te inovativnosti zahteva največ,
- koristi državne blagajne skozi davke, prispevke, ...

Doprinos članstva v ESA za podjetja:

- posel,
- povečanje kapitala,
- rast podjetja,
- reference,
- dolgotrajna partnerstva,

Ocena in predlogi

Glede na dosedanja vlaganja Slovenije v ESA, glede na pozitivne odzive ministrstev in upošteva je pozive gospodarstva Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologija predlaga, da **Slovenija postane polnopravna članica Evropske vesoljske agencije.**

Sredstva za sodelovanje zagotovijo Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo v višini 500.000 EUR (za spodbujanje raziskovalno razvojnih projektov podjetij), Ministrstvo za zunanje zadeve v višini 500.000 EUR (za sodelovanje pri oblikovanju evropske vesoljske politike), Ministrstvo za okolje in prostor v višini 500.000 EUR (za spremljanje dogajanja na površju zemlje in zagotavljanje varnosti, na primer dostopnost do posnetkov zemlje, sodelovanje v programih Copernicus, Galileo) in Ministrstvo za infrastrukturo v višini 500.000 EUR (za sodelovanje v programih Copernicus, navigacijskemu sistemu Galileo).

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologija v imenu Republike Slovenije poda tudi pisno prošnjo za pristop Republike Slovenije kot članice Evropske vesoljske agencije.

Vesoljski sistemi in vesoljske tehnologije predstavljajo tehnologije z visoko dodano vrednostjo in so ključni del našega vsakodnevnega življenja; v ta okvir so vključene storitve od telekomunikacij do televizije, od napovedovanja vremena do globalnih finančnih sistemov. Ti sistemi in tehnologije so v osnovnem delovanju odvisni od vesolja. Ker se ta področja nanašajo tudi na pristojnosti drugih ministrstev, bi Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo v nadaljevanju predlagalo ustanovitev **Sveta Republike Slovenije za vesoljsko politiko in ustanovitev Službe Republike Slovenije za vesolje in vesoljske tehnologije kot notranje organizacijske enote ministrstva.**

Svet Republike Slovenije za vesoljsko politiko bi sestavljali predstavniki: kabineta predsednika Vlade Republike Slovenije, Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo, Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, Ministrstva za okolje in prostor, Ministrstva za infrastrukturo, Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in Ministrstva za zunanje zadeve, predstavniki Agencije Republike Slovenije za okolje in Urad Vlade Republike Slovenije za varovanje tajnih podatkov, predstavniki gospodarske zbornice in predstavniki gospodarstva. Vsa resorna ministrstva in ostali člani predlaganega sveta bi zagotovili udeležbo državnega sekretarja in/ali njegovega namestnika. Omenjeni svet bi deloval v okviru resornega ministrstva. Sredstva udeležbe bi krili udeleženci iz njihovih proračunov. Ostali stroški bi se krili iz materialnih stroškov resornega ministrstva.

Po zgledu evropskih držav, ki so že članice Evropske vesoljske agencije, bi se na Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo ustanovila Služba Republike Slovenije za vesolje in vesoljske tehnologije kot notranja organizacijska enota. V okviru Službe Republike Slovenije za vesolje in vesoljske tehnologije naj bi se zagotovili človeški in finančni viri za izvajanje strokovno-administrativnih nalog v okviru članstva Evropske vesoljske agencije. Služba je predvidena v prostorih resornega ministrstva, delovanje omenjene službe bomo zapolnili v okviru obstoječih kadrov; po potrebi bi dodatno osebje aktivirali tudi preko tehnične pomoči. Za strokovno-administrativno opravljanje nalog naj bi se zagotovilo opravljanje del in nalog dveh zaposlenih znotraj Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo. Vodja Službe bi opravljal strokovno-operativne naloge, druga oseba pa bi opravljala operativne naloge v okviru sodelovanja med Evropsko vesoljsko agencijo in deležniki v Sloveniji. Ocena stroškov na letni ravni bi predstavljala strošek osebnih dohodkov, ostali stroški bi se krili iz materialnih stroškov resornega ministrstva (udeležba na mednarodnih sestankih, informativni dnevi o javnih naročilih Evropske vesoljske agencije, prevajanje dokumentov itd.).

Povezava med Evropsko vesoljsko agencijo in Evropsko unijo

Evropska vesoljska agencija in Evropska unija sta 25. novembra 2003 podpisali **Okvirni sporazum**. Namen Okvirnega sporazuma z Evropsko vesoljsko agencijo je skladen in postopen razvoj celovite evropske vesoljske politike. Na podlagi Okvirnega sporazuma so bili ustanovljeni skupni organi: vesoljski svet (*Space Council*), ki usklajuje in omogoča dejavnosti sodelovanja med Evropsko vesoljsko agencijo in Evropsko unijo na ministrski ravni; skupni sekretariat, ki pomaga Vesoljskemu svetu pri izvajanju smernic in skupina za vesoljsko politiko, ki se posvetuje na redni in neformalni ravni visokih predstavnikov držav članic Evropske vesoljske agencije in Evropske unije.

Aktivnosti oz. področja sodelovanja med Evropsko vesoljsko agencijo in Evropsko komisijo so: znanost, tehnologija, opazovanje zemlje, plovba, satelitske komunikacije, vesoljski poleti s človeško posadko in mikrogravitacija, izstrelitev ter politika spektra, povezana z vesoljem.

Trenutne aktivnosti, ki jih skupno opravljata Evropska vesoljska agencija in Evropska unija, so: COPERNICUS, EGNOS - Evropska geostacionarna navigacijska storitev ter GALILEO - evropski globalni navigacijski sistem.

Leta 1998 se je ustanovil projekt GMES. GMES projekt ima danes novo ime, in sicer *COPERNICUS* in je najbolj ambiciozen program opazovanja Zemlje do zdaj. Evropska komisija je odgovorna za celotno iniciativo s postavljanjem zahtev in upravljanjem vseh storitev, medtem ko je Evropska vesoljska agencija odgovorna za podatke s tridesetih satelitov.

Drugi skupni projekt, EGNOS, je prvi panevropski sistem satelitske navigacije. Njegov namen delovanja je v prenašanju signala, ki vsebuje informacije o zanesljivosti in točnosti pozicioniranih

signalov, ki jih pošilja ameriški GPS sistem. EGNOS je sicer skupni projekt Evropske vesoljske agencije, Komisije in Eurocontrol. To je prva evropska aktivnost na področju GNSS in v tem smislu EGNOS predstavlja predhodnika projektu Galileo. Projekt je s 1. aprilom 2009 prešel v last Evropske komisije.

Tretji obsežni projekt med Evropsko vesoljsko agencijo in Evropsko komisijo se imenuje Galileo globalni navigacijski sistem. Slednji zagotavlja zelo natančne storitve glede globalnega pozicioniranja pod civilnim nadzorom. Maja 2007 je glavno delovno telo tega projekta (Galileo Supervisory Authority) sklenilo dogovor o sodelovanju z Evropsko vesoljsko agencijo, projekt pa se zdaj financira s strani Evropske komisije in s pomočjo Evropske vesoljske agencije.

V času latvijskega predsedovanja so aktualni naslednji dosjeji s področja evropske vesoljske politike: dosje Podporni program za nadzor in sledenje v vesolju (SST) obravnava področje sledenja objektom v vesolju; dosje COPERNIKUS obravnava opazovanje zemlje s ciljem zaščite okolja, podporo civilni zaščiti in varnosti; dosje ESA obravnava področje vesoljskih raziskav in javnih naročil; dosje Direktive o razširjanju podatkov satelitov za opazovanje Zemlje v komercialne namene (HRSD) posega na področje pogojev za vzpostavitev in delovanje notranjega trga ter uporabe podatkov predvsem za spremljanje okolja, urbano načrtovanje, kmetijstvo, upravljanje naravnih virov, obrambo.

Republika Slovenija bi morala za sodelovanje pri skupni evropski vesoljski politiki sodelovati v naslednjih odborih oziroma skupinah:

- skupini na visoki ravni za vesolje (HLSPG);
- skupini strokovnjakov za vesoljsko politiko (SPEG - Space Policy Expert Group);
- upravnem odboru GMES/Copernicus;
- varnostnem odboru GMES/Copernicus;
- uporabniškem forumu GMES/Copernicus;
- odbor SST (Space Surveillance and Tracking Committee);
- evropski skupini ("Caucus") Skupine za opazovanje Zemlje (GEO).

V nekatere odborih so slovenski predstavniki že imenovani; v ostale jih bo potrebno še imenovati.

Področje vesoljske politike posega na delovna področja več ministrstev. Da se zagotovi usklajeno oblikovanje slovenskih stališč in sodelovanja v strokovnih odborih na nivoju Evropske komisije ter da se pripravi nacionalno strategijo vesoljske politike, bi ministrstvo predlagalo ustanovitev »**Sveta Republike Slovenije za vesoljsko politiko Republike Slovenije**« kot medresorskega posvetovalnega telesa.